HØGSKOLEN I AGDER

Kurskode/Fag: KR-102

Kandidatnr.: 3127

Dato: 11.10.07

Ark nr.: 1 av 4

Denne kolonne er forbeholdt sensor.

Oppgave 1 - Kristendommens utbredelse

Mellom 30 og 33 e.Kr. fører Jesus opp til himmelen og etterlater seg sine følgesvenner. Femti dager etter dette skjer den første velekeben da apostlene taler til en stor folkemengde på pinsedagen. Ilene tusen ble da lagt til menigheten. Dette skjedde i Jerusalem, men den nye religionen spredte seg raskt da Palestina var under romerket. Kristendommen har sin utbredelse i nettopp rommerikt de første århundrene.

I denne tidlige tiden hadde kristendommen meget gode kår. Den ble nemlig regnet som en jødisk sekt og not dennes godt av de privilegiene jødedommen hadde opparbeidet og gjennom lang tid. Jødenes gamle tradisjoner og monoteistiske gudsbilde gjorde at de var fritatt fra romersk gude- og keiserdyrkelse. Det er viktig å påpeke at denne romerske religionen hadde nøen meget viktige sociale og nasjonale funksjoner, snarere enn religiøs hengivelse og det var derfor et lite fåtall som var fritatt fra dette. Forholdet mellan jøder og kristne var på gemelt grunnlag rimelig harmonisk og de jødene som tilbe Jesus om Messias holdt gjene fast ved gamle skikker og fast fremst Moseloven. Det at de holdt fast ved disse i menigheten i Roma kom Paulus og Barnabas i Antiokia for året. Paulus, som en tidligere fariseer, lovhyndig og kristendomforfølger dro ~~for å ofte~~, ~~samen~~ sammen med Barnabas for å komme til enighet om dette. Paulus mente nemlig at de kristne var fritatt for Moseloven gjennom Jesus Kristus. Apostlene kom til enighet på apostelmøtet i år 49. Konklusjonen var at de kristne skulle holde seg ana offerkjøtt, kjøtt av kvalte dyr og utukt.

Ved innlevering må kandidaten selv skille arkene fra hverandre. Den underste kopien beholdes av kandidaten.

HØGSKOLEN I AGDER

Kurskode/Fag : KK-002
Kandidatnr. : 3127
Dato : 11.10.07
Ark nr. : 2 av 11

Denne kolonne er forbeholdt sensor.

Dette gjorde at kristendommen hadde stor appell til hedningene. Religionen som ble presentert var bygget på tro fremfor gjerninger, men folk rundt så også at de kristne utviste gode verdier, var lovlydige borgere og gode mot sine neste og hverandre. Mye av dette gjorde at kristendommen skilte seg i stor grad fra jødedommen og jødene selv og de romerske myndighetene ble mer og mer kritisk til de kristne. Det var åpenbart at dette var en religion som skilte seg fra alle andre religioner. Til nå hadde kristendommen bredt vidt om seg og favnet ~~troende~~ fra flere sjikt i samfunnet, noe som gjorde at romerne begynte å anse disse lovlydige og ikke-voldelige borgere for å være en trussel mot samfunnet. De privilegiene de hadde nytt godt som en del av jødedommen ble tatt fra dem. Dermed ble de fort ugleset ~~for~~ ved å ikke tilbe de romerske gudebildene. De kristne ble således også beskyldt for å være ansvarlig for katastrofer og kriser i riket da de ikke vant gudenes gunst.

~~En slik katastrofe de ble beskyldt for å være ansvarl~~

De ble følgelig beskyldt for å ha satt Roma i brann i år 64 hvorpå ~~F~~ keiser Nero satte i gang en rimelig hensynsløs forfølgelse av de kristne. Det at han brukte kristen som fakler i ~~...~~ et av sine hage selskaper kan muligens være med på å ~~fakler den galskap~~ ~~som~~ ~~som~~ fakler den galskap som antydelig gjorde slik at det var han selv som tente på byen for så å berisst skylde på de kristne?

Ved innlevering må kandidaten selv skille arkene fra hverandre. Den underste kopien beholdes av kandidaten.

HØGSKOLEN I AGDER

Kurskode/Fag : KR - 102
Kandidatnr. : 3127
Dato : 11.10.07
Ark nr. : 3 av 11

Denne kolonne er forbeholdt sensor.

De kristne var elsket og hatet. Forfølgelser av dem var spredte og lokale fram til midten av det 3. århundre. De var truftet på fryktet overfor dem og sinne over at de ikke tilba gudene. Samtidig fortsatte religionen å vinne folks gunst da det ble lagt mekke til mer trøpste og lajale de var selv under forfølgelser. De romerske myndigheten var ~~Men da forfølgelsene av~~ usikre på hvordan de skulle takle dem. I brevvekslig mellom statthalderen Plinius d.y. og keiser Trajan går det tydelig fram at de begge ser ~~på de~~ på kristendommen som en verdestyggelighet, men at de ikke skulle forfølges aktivt, bare hvis det kom til offentlige konfrontasjoner eller debatter.

Dette var nemen fram til 1000-års feiringen av romerikets under keiser Decius i 248. Under feiringen skulle alle tilbe gudene som del av en nasjonal konsolidering, dette var fort og fremst en politisk faktor da romeriket var i tydelig forfall. Forfølgelsene av de kristne var harde og omfattende. Far første gang var de systematiske og regionale. Forfallet ble dette. Mange tilba gudebildene og eller skaffet seg bevis på at de hadde gjort det. Forfølgelsens resultat var egentlig det at de renset ut de "svake" troende samtidig som den skapte mange nye helter og martyrer for de kristne. Dette gjorde at de kristne stod sterkere og mer samlet under forfølgelsene til Diokletian og Galerius som ble startet i 303 og som varte i ti år.

Ved innlevering må kandidaten selv skille arkene fra hverandre. Den underste kopien beholdes av kandidaten.

HØGSKOLEN I AGDER

Kurskode/Fag : KR - 102
Kandidatnr. : 3127
Dato : 11.10.07
Ark nr. : 4 av 11

Denne kolonne er forbeholdt sensor.

I 313 kom tilhetsedikt under keiser Konstantin. Det sidestilte kristendommen med andre religioner. Før det kom toleransedikt ~~#~~ fra Galerius dødseleie i 311. Kristendommen hadde gått fra å vere en forbudt og forfulgt religion til bli likestilt og 391 bli den eneste tillatte religion i romeriket. ~~Hvor~~ ~~av det den senere fasen~~

Allerede på dette punkt kan ikke keiser Konstantin "den store's rolle bli misforstått. Hans vilje til å innlemme religionen i staten har hatt enorm betydning for kristendommens utbredelse. ~~Men~~, Noe jeg ønsker å påpeke i den sammenhang er at kristendommen hadde stor utbredelse under forfølgelsene da kritene fulgte Jesus ~~i~~ ~~?~~ eksempel og led døden. Troen var da en personlig overbevisning. Etter Konstantin ble kristendom mer en del av alles mentalitet fordi staten var gjennomsyret av det. Veien til kristendom var ikke lenger preget av motgang og jeg vil si at "pionértiden" innen kristendommen avsluttes med at kristendommen blir eneste tillatte religion.

~~Veien til har også fulgt av~~ Kristendommen var allikevel en religion er høy intellektuell standard. Jeg har allerede nevnt Paulus og Peter, som antakelig led martyrdøden under Nero i år 64, og deres apostelhøte i 49. Etter dem kom en hel del kirkefedre som har enorm betydning for kristendommens kereskringer og ikke minst kirkemøtene som har veldig mye å si for interne oppersekringer i forhold til tro og lære. Dette ser jeg på som helt nødvendig

Ved innlevering må kandidaten selv skille arkene fra hverandre. Den underste kopien beholdes av kandidaten.

HØGSKOLEN I AGDER

Kurskode/Fag : KK - 102
Kandidatnr. : 3127
Dato : 11.10.07
Ark nr. : 5 av 11

Denne kolonne er forbeholdt sensor.

å ta med i betraktningen om kristendommens utbredelse. Derfor vil jeg til slutt gi et kort og korsist sammen drag med stikkord om kirkefedre og kunster

Den første kirkefaren er Ireneus av Lyon
- hans viktigste bidrag var en imbitt kamp mot kjettenet.
Tertullian
- var den første som skrev bibelen på latin. Han er også opphavsmenn til læreskrivger som treenighet og sakrament
Kyprian
- mente det ikke var noe frelse utenfor kirken og mente til enhet imord.
Klemens
- var opptatt av Jesus om Logos. Filosofisk drøvning i tenkningen hans.
Origenes
- skrev det første læreverket og hevdet apokaskrivhen
- det at Gud ønsket å ~~se~~ ta mennesket dit det var fra syndefallet. Skrev også Hexapla, fregamp-mann innen bibelstudier
Hieronymus
- skrev Vulgaten
Eusebius
- ~~kjent~~ meget viktig kirkehistoriker
Augustin
- perdestinasjonsleren, arvesynden, tro av nåde, kunstige den viktigste kristne tenkeren fra denne tiden.
Johannes Chrysostomus (gullmunn)
- kjent sjelesorger, og til slutt:

Ved innlevering må kandidaten selv skille arkene fra hverandre. Den underste kopien beholdes av kandidaten.

HØGSKOLEN I AGDER

Kurskode/Fag : KR - 102
Kandidatnr. : 327
Dato : 11.10.07
Ark nr. : 6 av 11

Denne kolonne er forbeholdt sensor.

Johannes Damascenus
- regnes som den siste læsefreder

Konsiler
Nikea 325
- strid om arianismen. Treenighetslæren gretatt

Konstantinopel 381
- fortsatt debatt om treenighetsen
Efesos 431
- ~~bi~~ debatt om Jesu to natur - histologi debatt
Kalkedon 451 (449)
- det første nitet i Kalkedon i 449 ble underkjent av nitet i 451. ~~Arianismen~~ Nestorianismen som ble mer eller mindre godkjent i 449 ble fortsatt i 451.

Mange stridsemner og stem forfølgelser kalenter oldi å ta livet av kirken, selv om dette f. eks. skal ha vart Diokletians mål, noe som ledet til aksepten for den og la grunlaget for at kristendommen fikk utbre seg og bli det den er den dag i dag. ~~Selv om ulike oppfatninger i øst og vest~~ tillikevel må det nemnes at det tidlig i oldkirken var forskjell på kirken i øst og vest noe som forte til ulik oppfatning og gredning av kerkfaldsvis dogmer og forskjellige arenter av kristendom som monofysitisme, gnostisisme, nationisme, arianisme og nestorianisme. Kristendommen nådde nemnest sitt "mål" i øst med oppretteben av Konstantinopel og Juds stort på jord.

Den dag i dag blir unkirken fortsatt oppfattet som

Ved innlevering må kandidaten selv skille arkene fra hverandre. Den underste kopien beholdes av kandidaten.

HØGSKOLEN I AGDER

Kurskode/Fag : KR-102
Kandidatnr. : 3127
Dato : 11.10.07
Ark nr. : 7 av 11

Denne kolonne er forbeholdt sensor.

et beundringsverdig kristent samfunn. Den iveren, nestekjærligheten og oppofrelsen de viste vil for alltid stå som et godt eksempel på hva den kristne troen er ~~og hva den~~, hva den har betydd og hva den betyr selv den dag i dag.

Oppgave 3 - Luther og reformasjonen

Luther spilte en nærmest ubestridelig rolle i fremveksten av reformasjonen. Hans lære og hans person peget kristen tro og religiøs praksis i større grad enn nærmest noen annen. Men Luthers mål var aldri brudd med den katolske kirken. Han ønsket i utgangspunktet å få bakt med det han oppfattet som ~~religiøs p~~ ugudelig praksis innad i den katolske kirke.

Kimen til dette var fellets nismøje med et presteskjæ som mesteret seg på menneskets synelige nater i form av bl. a. avlatshandel og ~~et~~ en øvrighet som ikke ~~[illegible]~~ tjente som stene forbilder når det gjaldt å overhold Guds bud.

Martin Luther fikk sin åndelige oppvåkning når han i (antakelig) 1513 satt i sitt tånværelse og studerte bibelen. Det gikk opp for ham at frelsen er et verk av Gud alene ~~[illegible]~~ tilegnet gjennom nåde. Dermed gikk hans tenkning stikk i strid med den katolske lære som hevdet at man kunne kjøpe seg fri fra skjærsilden. Nei, bare Gud kunne frelse menneskene. Særlig "kyteriet" mudt avlat og bot

HØGSKOLEN I AGDER

Kurskode/Fag : KR-102
Kandidatnr. : 3127
Dato : 11.10.07
Ark nr. : 8 av 11

Denne kolonne er forbeholdt sensor.

allehelgensaften reagert han kraftig på. Martin Luther ansa Bibelen for å vare en absolutt autoritet og religiøs praksis skulle vare fremmet i lære fra Bibelen. På bakgrunn av dette ~~se~~ skrev han med 95 teser angående forhold i den katolske som han sendte rundt til venner og åvrighet i 1517. Det kan hende han også spikret den opp på kirkedøra i sin hjemby Wittenberg. Luthers refs av kirken gjorde han umåtelig populær blant folket og reformasjonen ~~han~~ hadde tidlig en meget god grobunn. Luther var en ~~fold~~ folkets mann og mange gode støttespillere. Men den katolske kirke så ikke med blide øyne på det som skjedde. De tok til kraftig motmæle og Luther måtte møte i Riksdagen i Worms. Innteget i Worms ble for Luther en ny triumf, folket støttet ham fullt ut. Men Luther selv ble lyst i bann og ~~måtte~~ ~~[illegible]~~ i ~~[illegible]~~ ble "kidnappet" i sikkerhet. Reformasjonen hadde på dette tidspunktet begynt å bre om seg på kontinentet. Sentral-Europa ble et hjemeområdet for reformasjonen og det som ~~[illegible]~~ ettertvet ~~[illegible]~~ ble omtalt som protestantisme pga. Luthers ~~støttespillerens~~ politiske støttespillerens protest mot presteskapets åvrighet. Vest-Europa med Spania, ~~[illegible]~~ og Frankike, keiserens hjemeområder stor først på katolisismen.

Luther ble flere ganger anmodet om å møte til offentlige høringer, men pga. at han var erklæret fredlost tok det mange år for han viste seg igjen på slike tilstelninger. Han satt derimot trygt ~~[illegible]~~ forvart av fyrste venn på en borg morfra han fortsatte et omfattende forfatterskap, bl.a. en ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ utgave av Bibelen skrevet på tysk, for ~~[illegible]~~ øvrig en høyt

HØGSKOLEN I AGDER

Kurskode/Fag : KR - 102
Kandidatnr. : 3127
Dato : 11.10.07
Ark nr. : 9 av 11

Denne kolonne er forbeholdt sensor.

~~en~~ aktet oversettelse både i samtid og i ettertid. Dette er en annen viktig sak angående den lutherske lære, nemlig at folket fikk høre forkynnelsen i kirken på sitt eget språk. Luther ~~brukte~~ lagde også salmer og sanger med kjente, folkelige melodier i gudstjenesten. Vi kan bare tenke, oss til hvilken revolusjonerende og eksplosiv ~~sammenbland~~ lære sammenblandingen av frelse av nåde - læren og ~~forkynnelse~~ forståelig forkynnelse av dette handle i 1500-tallets Europa. Nå var Europa virkelig på vei ut av middelaldene og dets religiøse undertykkelse.

Men keiser Karl V ønsket sterkt å kunne denne opprørske læren til livs og lemste følgelig ut ~~fra~~ forbund av protestantiske fyrster, kalt den Schmalkaldiske liga. Utenikspolitiske utfordringer gjorde det derimot umulig for Karl å kunne sette alle krefter inn og imgikk dermed den såkalt Augsburgske fred i 1555 som stilnet stemmeth mellen protestantene og katolikkene en del. Karl V oppnådde følgelig aldri hett det han ønsket å oppnå på noen fronter og abdiserte til fordel for sin bor Ferdinand og sønn, Felipe II. Reformasjonen handle bredt om seg og vinnet store sære og de nederlandske landene ble en protestantisk bastion. I nederlandene var det en annen form for ~~protestantiske~~ protestantisme som gjorde seg gjeldende, nemlig den kalvinistiske retning.

Bakgrunnen for denne er den meget strenge Ulrich Zwinglis versjon av reformasjonen i Sveits. Den tok en del av kalkes tankegrunnlag med seg, men innebar også fjerning av bilder og musikk i ~~kirke~~ kirke og gudstjenesten samt en streng

HØGSKOLEN I AGDER

Kurskode/Fag : KK-102
Kandidatnr. : 3127
Dato : 11.10.07
Ark nr. : 10 av 11

Denne kolonne er forbeholdt sensor.

predestinasjonslære. Calvin videreførte mye av dette, men tillot enkel sang i gudstjenestene. Han ønsket på bakgrunn av den nye lære, en blanding av Luther og Zwingli, å oppette en fundstat i Geneve, noe han etterhvert grå lykkes med.

Max Weber ~~utfarmet en berømt~~, ~~[illegible]~~ nordme samfunnsviter, utfarmet en berømt teori om at kalvinismen var det avgjørende for de protestantiske landenes vold samme ökonomiske oppblomstring på 1500- og 1600-tallet skyldtes predestinasjonslæren, i og med at man selv kunne finne ut av om man var forutbestemt for himmel eller helvete ved å se om ens egne fretak gav god frukt. Ökonomisk lykke var dermed forbundet med felse. Her spør ~~[illegible]~~ jeg meg, uten å kunne felse opp spørsmålet, om Luthers tanke allerede mister sin kraft da frelse blir så mert tilknyttet gjerninger. Vansett kalvinismen fritot aldri ~~[illegible]~~ den lutherske tanke om at bare Gud kan frelse menneskene.

Videre får vi oppetteksen av den anglikanske kirke i England med ~~[illegible]~~ som en mellanting mellan ~~[illegible]~~ reformatorisk tankegods og katolisisme oppetteket i kjølvannet av Henrik den 8.s ekteskapelige bedrifter. Og, som en kuriositet, vil jeg nevne at Norge ble Hunnert i 1537. ~~[illegible]~~ Nemert bare Frankrike ~~og~~, Spania ~~[illegible]~~ og Italia står tilbake med katolsk tro etter at Luthers lære hadde eksplodert i Europa. Den katolske kirkes korsd i Trient viser også at ~~den katolske~~ de ikke på noen måte ønsket å ta inn over seg noe av Luthers lære. Her tok de et

HØGSKOLEN I AGDER

Kurskode/Fag : KR - 102

Kandidatnr. : 3127

Dato : 11.10.07

Ark nr. : 11 av 11

Denne kolonne er forbeholdt sensor.

nomenteltt oppgjør med ~~det~~ reformasjonen. Luther oppnådde altså aldri en konstruktiv reformasjon av den katolske kirke. Istedet ble det dannet flere nye kirkelige retninger basert på hans revolusjonerende lære.

Luther vil bestå som en stor mann i den protestantiske kirke. ~~Handle~~ Hans bedrifter vandelt store ringvirkninger både i hans levetid og etter hans død. Da han ~~det~~ det så være med hans tvilsomme forhold til jødene, - oppfarsel under bondeopprørene og hans ~~politiske~~ ~~[illegible]~~ store fredder av å blande protestantismen med politikken. Luther ble aldri det han håpet å bli, han ble så nye mer og hans ettermæle gir gjenklang i både kirke og politikk i ~~de~~ verden i dag. Hans bidrag til kunst og kultur ~~med i forhold~~ med herhold til hans bibelutgivelse, sangskriving og norsmålsforkynnelse er også med på å fremme bildet av en mann som, forståelig nok, av kristne protestanter blir sett på som en gave fra Gud. Hans rolle i kirkehistorien og ikke minst i fremvekstern av reformasjonen er enestående.